

NAŠA PETRŽALKA

Noviny mestskej časti Bratislava-Petržalka

Číslo 9/2021 | Ročník 3 | September 2021

Školský rok sa začal. Opatrne

Str. 4 - 5

Do parkovania
vstupuje mesto

Str. 6 - 10

Petržalka a jej
osobnosti

Str. 12 - 13

Richard Rehák
o živote hasičov

FOTO: Ivana Vrabľová

Nový školský rok a riešenie starých problémov

Po letných prázdninách otvorili petržalské školy svoje brány pre viac ako 6 100 žiakov na 11 základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti a prvý raz si do prváčkových lavíc sadlo viac ako 870 detí. Materské školy bude navštevovať viac ako 2 960 detí. A aj začiatok tohto školského roka sa nesie v znamení protipandemických opatrení.

Od jesene minulého roka, keď sa situácia s novým koronavírusom výrazne zhoršila, boli školy nútené prerušiť svoju prevádzku a upraviť podmienky výchovy a vzdelávania. Škôlkari ostali doma, žiaci prešli na

dištančné online vzdelávanie. Na jar tohto roka začala byť vakcína čoraz dostupnejšia a počet zaočkovaných osôb narastal. Aj vďaka tomu bola v lete pandémia na ústupe. Školy sú napriek tomu opatrné a počítajú s tým, že ďalšie vlny pandémie im môžu narušiť plány pokračovať v prezenčnom vzdelávaní. Preto

sa ani nový školský rok nezaobišiel bez zavedenia protipandemických opatrení. Tie v porovnaní s predošlými opatreniami ostávajú v školách viac-menej rovnaké.

V materských školách nosia ochranné rúška iba zamestnanci, deti do šesť rokov túto povinnosť nemajú. Samozrejmosťou je všadeprítomná dezinfekcia na ruky, pravidelná dezinfekcia vnútorných priestorov a dostatočné vetranie tried. Rodičia majú vstup do interiéru MŠ zakázaný s výnimkou návštevy, pri ktorej majú povinnosť vyplniť tlačivo o bezpríznakosti.

V prípade základných škôl sú zavedené prísnejšie pravidlá, ktoré sú prispôbené aktuálnemu školskému semaforu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ), ktorý je neustále aktualizovaný na základe vývoja situácie. Povinnosť nosiť rúška majú všetci žiaci na prvom aj druhom stupni a všetci pedagogickí i nepedagogickí zamestnanci. Všetkých 11 ZŠ disponuje kľúčacími testami dodanými MŠVVaŠ a okrem toho aj takzvanými samotestami, ktoré distribuoval Okresný úrad

Ministerstva vnútra SR na základe zisteného záujmu rodičov.

„Samotestovanie je dobrovoľné. Každý žiak, ktorého rodič prejavil záujem, dostal jednu sadu piatich kusov antigénových testov na domáce samotestovanie, ktoré bolo odporúčané vykonávať v pondelok a vo štvrtok ráno pred nástupom do školy alebo kedykoľvek, keď žiak prejavuje jeden z príznakov ochorenia COVID-19,“ vysvetľuje vedúca oddelenia školstva miestneho úradu Andrea Garánová, ktorá poznamenáva, že síce domáce testovanie žiakov nie je povinné,

FOTO: Ivana Vrabľová

no v záujme ochrany verejného zdravia sa vysoko odporúča.

„Stačí, že je jeden žiak pozitívny na koronavírus a celá trieda musí zostať s platnosťou od 13. 9. 2021 desať dní v karanténe,“ upozorňuje Garanová a priznáva, že v prípade zhoršenia situácie v základných školách počíta mestská časť s prerušením ich prevádzky a návratom k dištančnému vzdelávaniu.

Nové triedy v MŠ

Obdobie letných prázdnin bolo ideálne pre mestskú časť z hľadiska modernizácie a rekonštrukcie interiérov a exteriérov materských, ale i základných škôl. Samospráva už druhý rok intenzívne pracuje aj na vytváraní nových tried pre škôlkarov, ktorých je na najväčšom slovenskom sídlisku stále nedostatok.

K mesiacu september 2021 rozšírila mestská časť kapacity materských škôl o 6 tried – a to v MŠ Bohrova (3 triedy), v MŠ Ipľušinova (1 trieda), v MŠ Lietavská (1 trieda) a MŠ Turnianska 6 (1 trieda). V blízkej budúcnosti pribudne aj nová materská škola na

Turnianskej 10 so štyrmi triedami s kapacitou 84 detí.

Vo všetkých nových triedach boli realizované nové rozvody elektriny, vody, kúrenia, ďalej nové únikové východy a sociálne zariadenia a takisto nové omietky, podlahy a maľovky.

Pri rekonštrukcii školských bytov v MŠ Lietavská a Ipľušinova boli zbúrané priečky v byte a taktiež priečka predeľujúca byt od škôlky. „Vďaka tomuto zásahu sme vytvorili novú dispozíciu, pri ktorej bolo k novovzniknutej triede pridelené pôvodné WC a pre pôvodnú triedu sa vybudovali nové sociálne zariadenia zo skladových priestorov materskej školy. Takto nám vznikla jedna trieda s rozmerom približne 100 m² a druhá s rozmerom 90 m²,“ opisuje priebeh prác Miloš Holán z referátu investičných činností.

V prípade rekonštrukcie v priestoroch MŠ Turnianska 6 sa vytvorila jedna nová špeciálna trieda pre hendikepované deti.

Priestory MŠ Bohrova dlhodobo neslúžili svojmu účelu, a tak sa ich mestská časť rozhodla zrevitalizovať tak, aby tam mohla vytvoriť

ďalšie triedy materskej školy.

Ich počet sa vyšplhal na sedem z pôvodných štyroch. Keďže bol priestor značne zanedbaný a za celú dobu existencie budovy sa neinvestovalo do sociálnych zariadení, zrekonštruovali sa všetky sociálne zariadenia pre personál aj deti.

Celková suma na rekonštrukciu nových tried a vytvorenie novej MŠ na Turnianskej 10 sa vyšplhala na viac ako 811 000 eur. K tomu môžeme prirátať vedľajšie náklady na dovybavenie kuchyne MŠ Bohrova, v ktorej pribudla vzduchotechnika a mobiliár potrebný na zabezpečenie kvalitnej stravy a hygienických štandardov.

Paradoxne, napriek pôvodnému pretlaku záujemcov je stále možnosť prihlásiť deti do MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Bratislava-Petržalka. Rodičia môžu v tejto súvislosti kontaktovať oddelenie školstva. „Na moje obrovské poďakovanie sa nám do dnešného dňa (do 13. 9. – pozn. redakcie) nepodarilo naplniť voľné kapacity, ktoré sme rozširovali práve na základe mnohých podnetov rodičov neprijateľných detí,“ prezrádza starosta Petržalky Ján Hrčka

a zároveň objasňuje, že prioritu majú staršie deti, ktoré k 1. 9. 2021 dovърšili tri roky. „Ak máte záujem o umiestnenie dieťaťa do novovytvorených tried, prosím, volajte čím skôr na číslo 0947 487 101. Ak sa nenaplní kapacita staršími deťmi, budeme prijímať aj mladšie deti, ktoré dosiahnu vek troch rokov do 31. 12. 2021,“ apeluje na rodičov Ján Hrčka.

Chýbajú vychovávatelia a učitelia

Problém, s ktorým zápasi väčšina škôl v Bratislavskom kraji, Petržalku nevynímajúc, je nedostatok pedagogických a nepedagogických zamestnancov.

Zatiaľ čo v materských školách nie je problém chýbajúcich zamestnancov až taký markantný, na ZŠ aktuálne chýbajú ešte učitelia I. stupňa, vychovávatelia a učitelia matematiky a fyziky. „Každým dňom sa tento počet mení, keďže pozície sa priebežne obsadzujú. Nedostatočný počet zamestnancov v ZŠ preto nenaruša celkový výchovno-vzdelávací proces,“ uzatvára Andrea Garanová.

mh

Do parkovania vstupuje mesto

Mesto Bratislava v posledných mesiacoch intenzívne pracuje na príprave regulovaného parkovania – bratislavského parkovacieho asistenta PAAS –, ktoré sa spúšťa tento rok v prvých lokalitách Bratislavy. A týka sa to aj Dvorov 4 v Petržalke.

Príprava celomestského systému regulovaného parkovania zahŕňa zbieranie dát o obsadenosti parkovacích miest cez deň a v noci a podľa toho sa navrhujú lokality a časy regulácie parkovania. Od jari mesto vyznačuje parkovacie miesta v Krasňanoch v Rači a od septembra parkovacie miesta aj na Dvoroch 4 v Petržalke. V Petržalke zároveň prebieha pilotný projekt efektívnejšej kontroly parkovania prostredníctvom objektívnej zodpovednosti, ktorý bude rozšírený aj na ďalšie mestské časti. Zároveň mesto pracuje na príprave projektov parkovacích domov a záchytných parkovísk, mobilných aplikácií na platbu hodinového parkovného a ďalších súčastí systému regulovaného parkovania.

Jadro regulovaného parkovania bude tvoriť systém na nákup parkovacích kariet – rezidentských, bonusových, návštevných a abonentných. Systém

bude nastavený tak, aby bol užívateľsky čo najjednoduchší. To znamená napríklad to, že by obyvatelia nemuseli dokladovať vzťah k vozidlu či trvalý pobyt v konkrétnej domácnosti v papierovej podobe, ale systém by si to vedel overiť na základe osobných údajov, ktoré užívateľ vyplní v elektronickom formulári. Takáto funkcionálna pre mestom vysúťáženého dodávateľa IT systému znamená aj potrebu spárovať jeho systém so štátnymi registrami, napríklad s katastrom nehnuteľností. Keďže je dôležité, aby systém pri spustení registrácií fungoval spoľahlivo a čo najviac automatizovane, registrácie do mestského systému na nákup parkovacích kariet hlavné mesto spustí pre prvé dve zóny Krasňany v Rači a Tehelné pole v Novom meste v októbri a pre Dvory 4 v Petržalke v novembri 2021.

Registrácia pre obyvateľov zóny Dvory 4 v Petržalke sa začne od 1. 11. 2021 a samotná regulácia parkovania od 1. 12. 2021. Rezidenti budú môcť v zóne parkovať neobmedzene s rezidentskou kartou za 39 eur/rok, návštevníci budú v spoplatnenom čase v pracovných dňoch medzi poľnocou a 18:00 platiť za parkovanie

1 euro/hod. Zlepší sa tak dostupnosť parkovania pre rezidentov.

Aký je rozdiel medzi systémom regulovaného parkovania PAAS a petržalskou parkovacou politikou? Kým petržalská regulácia parkovania sa týka len parkovísk, systém regulovaného parkovania PAAS k nim pridáva aj všetky ostatné miesta na parkovanie, vrátane tých na ulici. Nerezidenti tak už nebudú môcť parkovať bez poplatku na uliciach popri už zaregulovaných parkoviskách. Parkovanie aj na týchto uliciach bude teda dostupnejšie práve pre rezidentov, ktorí v danej lokalite bývajú.

Posun spustenia registrácie pre Dvory 4 oproti prvým dvom zónam, kde začnú registrácie už v októbri, je najmä z dôvodu prípravy a zjednotenia dopravného značenia. Pred spustením regulácie parkovania je totiž potrebné vyznačiť parkovacie miesta, resp. parkovacie pásy, aby bolo jasné, kde je možné parkovať a kde nie. Po regulácii bude možné parkovať už len na vyznačených parkovacích miestach/pásach.

Podľa vyhlášky musí byť vodorovné dopravné značenie vyznačené bielou farbou, a v rámci Dvorov 4 preto zjednotíme nové značenie so starým, modrým, ktoré premaľujeme na bielo. Cieľom je, aby bolo na prvý pohľad jasne rozlíšiteľné, kde platí systém regulovaného parkovania PAAS a aby

bolo značenie jednotné. Takisto sa v rámci prípravy regulovaného parkovania zjednosmernujú niektoré ulice na Dvoroch 4, prioritne z toho dôvodu, aby na nich mohli byť vyznačené parkovacie miesta (ktoré sa tam podľa platných noriem nedajú vyznačiť pri obojsmernej premávke) a taktiež s cieľom znížiť tranzit cez sídlisko a vytvoriť tak bezpečnejšie ulice pre obyvateľov v obytnej štvrti.

Presný návod na online registráciu do mestského systému a nákup parkovacích kariet bude zverejnený v najbližších týždňoch. Najrýchlejšou formou registrácie a kúpy kariet bude registrácia online z pohodlia domova, ale rovnako budú pripravené aj kontaktné centrá, o ktorých budeme informovať.

Systém regulovaného parkovania PAAS bude od 1. 12. 2021 platiť v Petržalke iba na Dvoroch 4. Vo zvyšných častiach Petržalky na tzv.

Zóny zapojené do mestského parkovacieho systému. (hore) ZDROJ: Magistrát mesta Bratislava

FOTO: Matúš Bednarič

modrých parkoviskách budú môcť parkovať len schválené vozidlá rezidentov a ich návšteví, nerezidenti si nebudú môcť zakúpiť parkovací lístok, avšak budú môcť parkovať na modrých parkovacích miestach zadarmo v pracovných dňoch od 7:00 do 18:00 a cez víkend, ak sa bezplatne zaregistrujú v aplikácii..

Rezidenti budú informovaní z miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Petržalka o „preklopení“ systému parkovania z plateného na rezidentské, takže žiadna ďalšia registrácia pre už schválené vozidlá rezidentov nebude nutná.

Aj zvyšné časti Petržalky sa budú postupne preklápať do systému regulovaného parkovania PAAS a budú následne fungovať podľa pravidiel pilotnej zóny na Dvoroch 4. Rozširovanie zóny však bude vždy dostatočne vopred komunikované, aby sa rezidenti aj návštevníci danej lokality mali čas pripraviť na zmenu.

I keď je celá Petržalka zatiaľ navrhnutá ako jedna zóna a po 1. 11. si tak budú môcť kúpiť rezidentskú parkovaciu kartu PAAS za 39 eur/rok za prvé auto aj všetci rezidenti Petržalky, táto možnosť sa oplatí len tým, ktorí bývajú alebo často parkujú v lokalite Dvory 4.

Všetci rezidenti Petržalky si budú môcť kúpiť aj tzv. bonusovú parkovaciu kartu, ktorá im umožní parkovať v regulovanej zóne PAAS (Dvory 4, Tehelné pole alebo Krasňany), a to až 120 minút denne so zľavou 100 % z parkovacieho lístka.

Viac informácií o pravidlách celomestského regulovaného parkovania aj projekt organizácie dopravy pre Dvory 4 nájdete na stránke paas.sk.

Vojtech Okša (Hlavné mesto SR Bratislava) / red

REGISTRÁCIA DO CELOMESTSKÉHO PARKOVACIEHO SYSTÉMU NEBUDE PREBIEHAŤ V PRIESTOROCH PETRŽALSKÉHO MIESTNEHO ÚRADU V TECHNOPOLE.

VIAC INFORMÁCIÍ ZÍSKATE NA TEL. ČÍSLE 0800 222 888 ALEBO NA WEBOVEJ STRÁNKE PAAS.SK.

inzercia

7€

hodina

Plavecký klub
POSEIDON

**REHABILITAČNÉ
CVIČENIE**

na hudbu v bazéne

Draždiak House Petržalka

+421 904 050 966
www.poseidonplavanie.sk

15min
sauna

FOTO: Ivana Vrablová

Petržalka ocenila svoje osobnosti

Prvého septembra odovzdal starosta MČ Bratislava-Petržalka Ján Hrčka a vicestarostka Jana Hrehorová ocenenia Osobnosť Petržalky. Do histórie cien sa tak zapísalo šesť nových laureátov, ktorých by sme vám radi predstavili.

FOTO: archív P. Drábika

Peter Drábik

Ocenenie za prácu v oblasti vzdelávania a životného prostredia

Dva roky pôsobíte ako dekan Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave. S akou ambíciou ste do tejto pozície nastupovali, čo sa vám podarilo uskutočniť a aké plány máte v najbližšej budúcnosti?

Pred nami stála veľká výzva v dvoch rovinách. Jedna je pedagogicko-vedecká, to znamená, že sa pripravujeme na komplexnú národnú akreditáciu a tento rok sme pristúpili k inováciám všetkých študijných programov, ktoré sme ešte viac zosúladiť s potrebami praxe a s medzinárodným prostredím. Druhá výzva je medzinárodná akreditácia AACSB, čo je prestížna americká agentúra. Táto akreditácia by mala byť završená na jeseň tohto roku.

Okrem toho bolo mojím cieľom po nástupe najmä rekonštrukcia infraštruktúry, teda učební a vôbec všetkých priestorov, kde sa pohybujú študenti a učitelia. Toto sa nám čiastočne darí. Vybudovali sme niekoľko nových IT laboratórií, kreatívnych laboratórií, senzorické laboratórium, takisto sme zrekonštruovali priestory dekanátu a čakajú nás ďalšie. Je to náročná úloha, lebo financie, ktoré na to musíme zohnať, nie sú malé.

Inovácie sa týkajú aj okolia školy. V areáli máte včelnicu a chystáte náučný chodník. Ako by mal vyzerat?

Náučný chodník by mal slúžiť primárne na to, aby sa široká verejnosť dozvedela čo najviac o živote včiel. Chceli by sme ho budovať

v spolupráci so strednou školou, ktorá je orientovaná na problematiku pestovania rastlín, ovocinárstva, poľnohospodárstva. Nebudú vysádzané len medonosné rastliny, ale aj rastliny, ktoré sú prospešné pre zdravé životné prostredie človeka. Pomedzi túto výsadbu bude viesť náučný chodník s informačnými tabuľkami o včelách, o životnom prostredí v mestách a podobne. Do roka by sme chceli dospieť do finálnej fázy.

No a čo sa týka ďalších aktivít, chceli by sme ten náš areál ešte viac zekologizovať, teda znížiť energeticke náročnosť budov, uvažujeme o sebestačnosti vo vytváraní elektrickej energie, chceme zachytávať

dažďovú vodu a máme naplánované ďalšie aktivity na to, aby sme životnému prostrediu boli skôr na prospech, ako mu škodili.

Teraz ideme stavať športovú halu a chceli by sme všetky naše budovy prepojiť zeleným prostredím. Aby sme vytvorili príjemné, parkové prostredie pre Petržalku ako takú.

Spolupracujete aj s neziskovou organizáciou Úsmev ako dar. Akým spôsobom?

Pôsobím ako dobrovoľník. Snažíme sa šíriť potrebu vzdelanosti mladých ľudí aj do rodín s neľahkou životnou situáciou. Do sociálne slabých rodín alebo rodín, ktoré si prešli ťažkým obdobím,

takže robíme rôzne zbierky. Nedávno sme odovzdávali finančný dar zo zbierky na nákup školských pomôcok pre deti zo sociálne slabších rodín. Ale snažíme sa pomáhať aj starším. Máme pripravený projekt, ktorý by sme radi spustili spolu s Úsmevom ako dar – je to mentoring končiacich stredoškôľakov z detských domovov. Moji kolegovia z univerzity tieto aktivity podporujú. Zúčastňujú sa napríklad na každoročnom jazykovom tábore pre deti z detských domovov, kde sa snažíme deti zabaviť, ale zároveň sa vzdelávame v angličtine, nemčine a podobne.

Ako sa v kontexte bratislavských mestských častí pozeráte na Petržalku?

Už som to povedal viackrát na rôznych fórach – Petržalka je jedno fantastické sídlisko. Žijem tu už viac ako jedenásť rokov, čo nie je veľa, ale cítim sa tu ako doma. Petržalka je sebestačná, máme tu všetko, čo potrebujeme, je tu pomerne dobrá infraštruktúra, krásna príroda, sme napojení na Dunaj, na lužné lesy... Len si to kazíme znečisťovaním. Keď sa to podarí odstrániť a zároveň zaviesť zvýšenú mieru recyklácie, bude Petržalka veľmi pekné miesto na život, ten potenciál je tu obrovský.

Barbora Filo

Ocenenie za pomoc rodinám a marginalizovaným skupinám

Ocenenie Osobnosť Petržalky ste získali za prínos pre petržalskú komunitu mladých rodín. Ako a z akých pohnútok ste sa týmto aktivitám začali venovať?

Na plakete je síce moje meno, ale toto ocenenie patrí všetkým, ktorí sa podieľajú na chode nášho materského centra Budatko. Patrí každej jednej dobrovoľníčke, členke a celej jej rodine, za čas, ktorý venujú svojmu okoliu.

Ja som do Budatka prišla s cieľom zlepšiť sa v angličtine. V tom čase hľadali niekoho na pomoc s prácami na PC. Skončilo sa to tak, že som viedla herničku, tvorivé dielne a organizovala podujatia.

V materskom centre pôsobíte viac ako 5 rokov. Ako sa časom vyvíja jeho koncept? Posúvate ho niekam?

Koncept je nemenný – byť tu pre rodičov a ich deti. Za prijateľné ceny im ponúknuť zmysluplný program. V prvom rade sa zameriavame na detičky, ale teší ma, že do nášho programu sa dostali aj aktivity zamerané na rozvoj nielen rodičovských schopností, ale aj vzdelávanie rodičov v rôznych oblastiach (napr. kurz práce s excelom). Aj na veľké podujatia

sa snažíme zahrnúť niečo pre rodičov, starých rodičov alebo celkovo verejnosť – náučný chodník o hračdoch/vesmíre, výstava fotografií starej Petržalky a podobne.

Ako sa na dianie v Budatku podieľajú samotní rodičia a do čoho všetkého ich zapájate?

Celé vedenie centra je o rodičoch. V chode ho udržiavajú najmä matky na materskej/rodičovskej dovolenke. Všetky naše členky a dobrovoľníčky boli predtým „len“ návštevníčky.

Aktuálne vraj pracujete na revitalizácii spustnutého vnútrobloku pri Holíčskej 8. O čo presne ide a čo ďalšie vás v súčasnosti najviac zamestnáva?

Zapojili sme sa do grantovej výzvy s cieľom obnoviť vnútroblok, ale, bohužiaľ, neboli sme úspešní. Máme však už nájdenú ďalšiu grantovú výzvu, vďaka ktorej by sme chceli obnoviť jedno z petržalských ihrísk.

S akými ďalšími združeniami spolupracujete a do akých projektov sa zapájate?

Zapájali sme sa do programov zameraných na športovo-kultúrne podujatia alebo obnovu našich priestorov. Teraz sa však snažíme

FOTO: Ivana Vrabľová

zapájať aj do výziev na pomoc v núdzi alebo na rozvoj nášho okolia. My sme otvorení spolupráci s akoukoľvek organizáciou, ktorá má obdobné zmýšľanie ako my v Budatku. Dlhodobo sa v našich priestoroch stretávajú rodiny z Úsmevu ako dar, pre OZ Uлита sme pripravili pracovné zošity pre predškôľakov v čase pandémie alebo im ponúkli naše priestory na stretnutie. Určite nesmieme zabudnúť na dlhodobého „partáka“ – Miestnu knižnicu Petržalka.

Budatko sa zapojilo aj do projektov na pomoc marginalizovaným skupinám na strednom a východnom Slovensku. Akým spôsobom s touto témou pracujete?

Ja osobne dlhodobo sledujem organizáciu Cesta von, najmä ich program s omamami. Vo februári 2020 vyhlásili zbierku materiálu na

výrobu pomôcok, do ktorej sa Budatko zapojilo. Od marca sme zostali všetci zatvorení... Potom prišla otázka, či by sme nevedeli pomôcť vyrobiť zopár pomôcok aj do školy do Rokycian – vedeli sme. Trápilo nás, že deti sú tak dlho bez vzdelávania, tak sme opäť ponúkli pomoc Ceste von a vyrobili pracovné zošity a nakúpili písacie potreby – boli sme však limitovaní financiami. Potom prišla výzva od Nadácie Volkswagen Slovakia. Náš projekt Budatkači omamám nadácia finančne podporila, a tak sme mohli pre 118 rodín pripraviť aktivity na domáce vzdelávanie, rozdať 50 predškolských balíčkov a pre 23 omam pripraviť balíček s 20 aktivitami použiteľnými na 47 spôsobov. Odmenou pre nás bolo, že tieto aktivity poslúžili ako materiál na prípravu manuálu, s ktorým omamy systematicky pracujú.

Katarína Kostková

Ocenenie za celoživotnú prácu v prospech petržalských seniorov

Do Petržalky ste sa prisťahovali v roku 1978. Ako a kedy ste začali nadväzovať vzťahy s petržalskou komunitou a aktivizovať ju?

V Petržalke som už dávno pred rokom 1978 pracovala, bolo to v podniku Domáce potreby. Odtiaľ som prešla v roku 1979 na Národný výbor (NV) v Petržalke, odkiaľ som odišla v roku 2008 do dôchodku. Prvý raz som sa s Petržalkou zoznámila ešte ako študentka strednej školy, keď som sem chodila na brigádu a na prvomájové tanečné zábavy.

Ako zamestnankyňa NV som sa zúčastňovala na stretnutiach Občianskych výborov s občanmi Petržalky, a tu boli moje začiatky oboznamovania sa s problémami obyvateľov a rozrastajúcej sa Petržalky.

V tomto období sa nám podarilo zabezpečiť telocvičňu v ZŠ pre aktívny pohyb obyvateľov. Spoločne sme čistili okolie domov aj detské ihriská.

Ktoré z vašich činností v prospech Petržalčanov z obdobia vášho aktívneho života si pri spätom pohľade najviac ceníte?

Veľmi si cením, že sa nám podarilo aj v Petržalke založiť tradíciu

pochovávaní basy (maškarný sprievod po Petržalke) v spolupráci seniorov, mestskej časti a pridala sa aj petržalská mládež. Máme záujem založiť aj ďalšie tradície, ako je topenie Moreny, zhotovenie veľkého adventného venca so spoločným zapáľovaním sviečok a podobne.

Ostali ste čínorodá aj v dôchodkovom veku. Čomu sa v tomto období venujete najintenzívnejšie?

Moje aktivity nastali hlavne v dôchodkovom veku. Najskôr som sa stala členkou klubu dôchodcov (denné centrum), členkou speváckeho súboru Melódia, členkou Rady seniorov v Petržalke aj Rady seniorov pri Magistráte hlavného mesta Bratislavy, členkou výboru Miestnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska (JDS) v Petržalke a potom aj jej predsedníčkou, a podpredsedníčkou Okresnej organizácie JDS. Som veľmi rada, že sa mi podarilo v spolupráci s Mestskou časťou Petržalka nájsť priestory pre aktivity členov Miestnej organizácie JDS. Tieto nám chýbali od jej vzniku.

Veľa som sa stretávala a stretávam so seniormi našej mestskej časti. Snažím sa prednášať a riešiť ich potreby a požiadavky na MČ

Petržalka a magistráte. Bola som aj vedúcou denného centra na Haanovej, kde sme sa zúčastňovali na rôznych akciách, ktoré pripravuje MČ, ako napríklad na pravidelných čisteniach Chorvátskeho ramena, stretnutiach zadunajských seniorov, školeniach, zájazdoch, tanečných posedeniach a podobne. Pravidelne sa aktívne zúčastňujeme aj na voľbách ako členovia volebných komisií.

FOTO: Ivana Vrabľová

Ako sa v Petržalke v súčasnosti cítite vy?

Petržalka je mojím skutočným domovom. Tu som pracovala a prežila najväčšiu časť môjho aktívneho života, narodila sa mi tu moja mladšia dcéra, vyrastali tu moje deti a už aj vnúčatá. Som hrdá na to, ako sa z niekdajšej malej časti Bratislavy postupne stalo jej najväčšie sídlisko.

Čo vás v súčasnosti najviac naplňa a akým aktivitám sa plánujete prednostne venovať ďalej?

Najviac ma naplňa stretávanie sa so seniormi, účinkovanie v speváckej skupine Melódia, činnosť v Jednote dôchodcov. I naďalej chcem upozorňovať na potreby a požiadavky nás seniorov.

FOTO: Ivana Vrabľová

Jakub Kuruc

Ocenenie za aktivity v oblasti životného prostredia a kultúry

Kde vidíte počiatky svojho vzťahu k dobrovoľníctvu a aktivizmu?

Na strednej škole na Strečnianskej ulici sme mali veľmi dobrý krúžok – krúžok mladých sprievodcov. Sprevádzali sme záujemcov zo škôl alebo seniorov po historickom centre mesta a zároveň sme robili rôzne práce. Ja som sa dostal k práci k petržalským bunkrom a vyhral s ňou krajskú stredoškolskú odbornú činnosť. Ten krúžok sa zapájal aj do dobrovoľníckych aktivít a mne sa to časom zapáčilo, videl som, že

vdaka sociálnym sieťam sa okolo toho vytvárajú komunity a je možné aktivizovať široké spektrum ľudí. V roku 2012 mi učarovala iniciatíva Zelená hliadka, ktorej nešlo len o krízovanie, ale pravidelne sa púšťala do práce. Vtedy som sa začal zaujímať viac o svoje okolie, učil som sa, akým spôsobom písať podnety, aby to nebolo len také emotívne sťažovanie sa, a zároveň som si hľadal ďalšie záujmy, a tak som sa aj aktívnejšie zapojil k bunkristom alebo som sa dostal ku kavernám z obdobia prvej svetovej vojny.

Pavel Šesták

Ocenenie za aktivity v oblasti životného prostredia a kultúry

Rozprávame sa na Lúke vďaka a vy s jej založením súvisíte. Ako to celé vzniklo?

Tá aktivita vznikla vtedy, keď sa spracúvala urbanistická štúdia Mestský lesopark Draždiak. Vtedy vznikla u aktivistov myšlienka vytvoriť Lúku vďaka, kde si zasadným stromu uctíme osobnosti Petržalky alebo Bratislavy. Každoročne 17. novembra pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu.

Pôsobíte aj v Nadácii Milana Rastislava Štefánika. Akým aktivitám sa venuje a aká je vaša pozícia?

Nadácia robí výstavy, vydáva knihy, organizuje konferencie a takto sa snaží šíriť odkaz a pamiatku Štefánika a ja som jej štatutárom. Sme investori a väčšinou vlastníci pamätníka M. R. Štefánika na nábreží Dunaja, participovali sme aj na obnove mohyly na Bradle, takisto na veľkom projekte *Légie 100* na pripomenutie 100 rokov od činnosti československých légii v prvej svetovej vojne, čo má úzku väzbu na Štefánika, ktorý bol ich spolutvorcom a organizátorom.

Ste aj miestnym poslancom. Máte pocit, že ľudia sa čoraz viac zaujímajú o správu vecí ve-

rejných, narastá ich povedomie o dianí v Petržalke?

Myslím si, že to povedomie sa zvyšuje. Najmä mladí ľudia sú s mnohými vecami nespokojní a myslia si, že sa robí pomaly. Trochu si neuvedomujú, že niektoré veci sa v štátnej či komunálnej sfére ťažko pretláčajú.

A aký je váš vzťah k Petržalke?

Som rodený Bratislavčan, hoci časť života som prežil mimo Bratislavy, lebo sme boli v 50. rokoch vysťahovaní. Moje začiatky vzťahu k Petržalke boli také, že sme tu mali záhradu. Petržalka, to bola jedna veľká marhuľová záhrada, kam si chodila celá republika oberať marhule. Boli všade. No a potom to bol Propeler, lunapark, chodili sme na návštevy k manželkinej tete do starej Petržalky. Starí Petržalčania mali napríklad iný vzťah k Dunaju ako ľudia, ktorí sa do Bratislavy prisťahovali. Boli zvyknutí, že im dva razy do roka zatopilo pivnice. A skutočný Bratislavčan sa aj v súčasnosti chodí pri zvýšenej hladine rieky pozeráť na Dunaj s obavami, je tam tá kontinuita. Kým tí, ktorí k Bratislave nemajú vzťah, sa na to chodia pozeráť hlavne ako na atrak-

ciu. Je však potrebné, aby občan s mestom cítil.

Aké petržalské témy sú podľa vás aktuálne najzrelešie na to, aby sa v diskusii riešili?

Pri pripomienkovaní štúdie Centrálny rozvojovej osi Petržalky vyšlo najavo, že dnešný územný plán stále pripúšťa vysokú domovú zástavbu v okolí súčasných panelákov. Množstvo pozemkov je v súkromnom vlastníctve a ich majitelia len čakajú na vhodnú situáciu, keď si tam budú môcť zrealizovať svoje zámery. Ľudia sa obávajú a sú najezení na základe svojich skúseností z minulosti. Treba im preto vysvetľovať, že to s nimi niekto myslí aj dobre a treba ich o tom presvedčať. Samozrejme, to je beh na dlhé na trate.

Potom je tu parkovanie. Myslím, že v poslednom období sa na parkovanie urobilo dosť, aj keď mnohí mali aj v tomto smere iné predstavy, že by to mohlo ísť rýchlejšie a podobne. Uvidíme, ako to bude fungovať, keď to preberie hlavné mesto. Potom budú môcť ľudia porovnávať.

Ďalej je tu vzťah k zeleni. Ten sa už, myslím, medzi obyvateľmi zmenil. Ja poznám Petržalku ešte z obdobia, keď existovali len dva

stavy: prach alebo blato. Nebolo tu nič. Stavali sa byty a zeleň, tá pribúdala až časom, postupne, a aj vďaka obyvateľom. Tí, ktorí si to pamätajú, majú k zeleni vzťah. A myslím, že aj ich deti už majú. Zeleň je veľmi potrebná aj z hľadiska globálneho otepľovania, má potenciál zlepšovať ľudom podmienky na bývanie.

No a potom sú tu otázky dopravy, pribúdania obyvateľov...

Má z vášho pohľadu Petržalka potenciál byť životaschopnou mestskou časťou?

Samozrejme, že má potenciál. Ľudia tu bývajú radi. Voľakedy bola Petržalka spájaná s kriminalitou a podobne, ale to je už dávna minulosť. Tak ako predstava betónovej džungle.

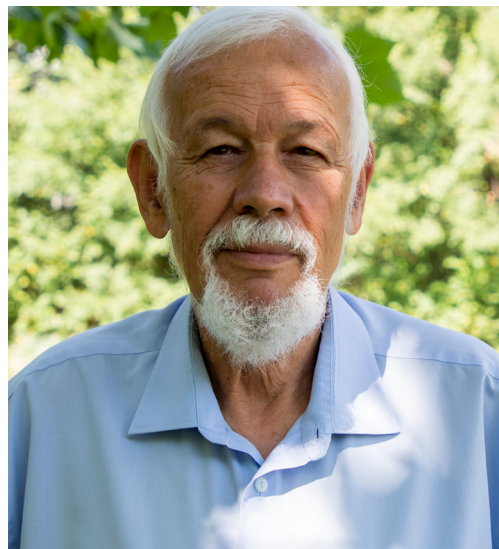

FOTO: Ivana Vrabľová

Vaše aktivity súvisia prevažne s oblasťou histórie a životného prostredia?

Sú to aktivity v oblasti životného prostredia a kultúry. Od roku 2014 organizujeme podujatie zamerané na stredovek, na prezentáciu stredovekého života a remesiel. Návštevníkom ho ponúkame zadarmo. Snažíme sa aj pomáhať iným združeniam, napríklad pri žiadaní o granty na ich projekty. Pôsobím zároveň v šermiarskom združení Gaston a v združení Bratislavské rožky, ktoré zbiera staré dobové pramene a prezentuje ich ďalej, takže buduje pozitívny lokálpatriotizmus. A neskôr, ako som sa čoraz viac zapájal do smetozberných aktivít, to boli aj skrášľovacie aktivity ako sadenie kvetín. Potom sme prešli od bežných

smetozberov na skládky alebo úpravy verejných priestranstiev, ako je napríklad maľovanie mobiliáru, čistenie obrubníkov, úprava zelene, odstraňovanie buriny z chodníkov...

Za tie roky, čo sa týmto činnostiam venujete, zmenila sa Petržalka v niektorých oblastiach?

Určite áno. Tak ako za to negatívne, tak aj za to, že sa Petržalka v mnohých smeroch zlepšuje, môžu ľudia. Je to vďaka dostupnejším informáciám, nielen cez sociálne siete, ale aj nové komunikačné kanály, ako sú mobilné aplikácie a podobne. Vďaka tomu ľudia vnímajú viac svoje okolie, viac riešia to, čo sa deje, aktivizujú sa, spájajú. A to je na tom nádherné, že tu vznikajú nové reví-

talizované priestranstvá práve vďaka aktívnym ľuďom.

Kde má korene váš lokálpatriotizmus?

My sme boli k tomu smerovaní. Som veľmi vďačný svojej stredoškolskej učiteľke, ktorá viedla ten náš krúžok mladých sprievodcov. Vďaka tomu sme vnímali, že tam, kde sa nachádzame, by sme mali byť prospešní pre svoje okolie. Pri spoznávaní ulíc, prírodných zaujímavostí či pamätihodností sa človek s miestom viac a viac stotožňuje. Lokálpatriotizmus sa ďalej budoval aj vtedy, keď sa nám niečo pekné podarilo a videli sme, že to ostáva, že to niekto udržiava, že niekto chodí na naše podujatia alebo má záujem zapájať sa do našich aktivít. Takže

sú to ľudia, ktorí tvoria dané miesto a lokálpatriotizmus.

Vy ste sa napokon aj zamestnali na miestnom úrade. Bolo to aj pre snahu ovplyvniť aspoň o trochu viac veci verejné?

Bola to pre mňa veľká zmena prejsť zo súkromného sektora do verejnej správy, no ja mám Petržalku rád a bol som zvedavý, ako to funguje na druhej strane. Lebo keď som predtým posielal podnety a žiadosti o informácie, nevidel som tú kuchyňu, ako sa to všetko spracúva a vybavuje. No a teraz si dovoľm tvrdiť, že za to obdobie, čo som na úrade, som sa naučil najviac. Som rád, že tu som, a vďaka tomu viem lepšie postupovať aj pri tých svojich dobrovoľníckych aktivitách.

Jaroslav Sopuch

Ocenenie in memoriam za prínos v oblasti vzdelávania a športu

OSOBNOSŤ PETRŽALKY

Jaroslav Sopuch vyštudoval Pedagogickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave a pôsobil ako učiteľ ZŠ a stredoškolský profesor, pričom sa tešil obľube svojich študentov. Výrazné boli aj jeho záujmy v oblasti športu. Venoval sa atletike, maratónskemu behu, diaľkovému plávaniu i zimnému plávaniu. Bol členom združenia Slovenských ľadových medveďov. Zorganizoval

tri ročníky maratónu Bratislava – Devín – Bratislava. Okrem toho sa dva razy zúčastnil aj na supermaratóne Viedeň – Bratislava – Budapešť, kde vyhral prvú etapu Viedeň – Bratislava v kategórii nad 60 rokov a získal aj 3. miesto v druhej etape Bratislava – Győr v tej istej kategórii. Počas svojho života zabehol desiatky maratónov a polmaratónov. V roku 2019 bol ocenený v Prahe ako Gold Pim King za 15 zabehnutých medziná-

rodných maratónov. Bol to dlhoročný obyvateľ Petržalky a v lete či v zime si chodil zaplávať aj na Veľký Draždiak. Jaroslav Sopuch zomrel minulý rok vo veku 74 rokov.

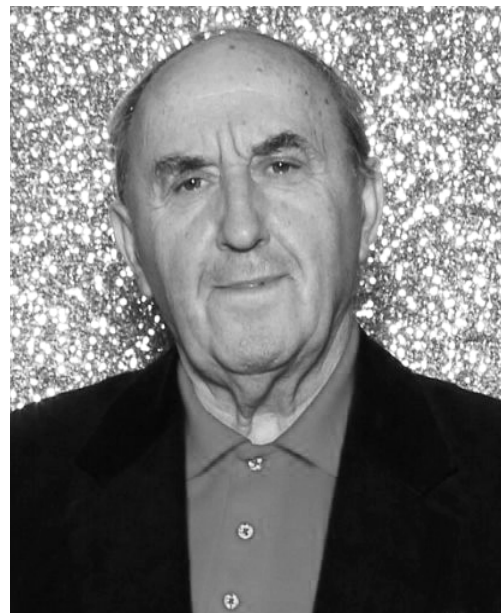

FOTO: archív rodiny Sopuchovej

Ako pandémie ohrozuje tých, ktorí žijú stále v ohrození

Občianske združenie Odyseus pomáha od roku 1997 ľuďom, ktorí užívajú drogy a tým, ktorí poskytujú sexuálne služby za peniaze. V Petržalke pomáha združenie jedenkrát do týždňa na Panónskej ulici, kde okrem výdaja zdravotníckeho materiálu rieši s ľuďmi aj ťažké životné situácie.

V roku 2020 pandémie koronavírusu zasiahla aj tých najzraniteľnejších – ľudí na okraji spoločnosti, bez domova a bez akejkoľvek pomoci od štátu. Združenie Odyseus zabralo naplno a jeho hlavným cieľom bolo minimalizovať šírenie koronavírusu v komunite. V prvej a druhej vlne pandémie sa to podarilo.

Nie každého však COVID-19 obišiel, niektorí ho prekonali ľahko, iní ťažšie a niekto mu aj podľahol. Ľudia z vylúčených skupín boli rizikovejší, pretože mali ťažší prístup k službám, ako je testovanie, očkovanie, ochranné pomôcky a niektorí nemali, žiaľ, ani čo jesť alebo možnosť osprchovať sa, lebo veľa služieb ostalo obmedzených.

Najdôležitejšie bolo dostať medzi týchto ľudí informácie o aktuálne platných nariadeniach, ktoré sa veľmi často menili, vysvetliť im potrebu prevencie, riziká šírenia koronavírusu a potrebu testovania

a neskôr aj očkovania. Odyseus sa snažil, aby mali títo ľudia prístup k službám ako bežná časť obyvateľstva a aby boli napríklad otestovaní, aj keď nemajú doklady. Jednou z dôležitých aktivít bola distribúcia ochranných pomôcok, ktoré boli v prvej vlne nedostupné. Odyseus od začiatku pandémie až doteraz vydáva každému človeku rúško alebo respirátor.

Pandémia koronavírusu ukázala, že ľudia z vylúčených skupín sú tí, na ktorých sa zabúda. Preto je dôležité, aby organizácie ako Odyseus komunikovali s tými, čo nemajú prístup k rádiu, telefónom, televízii či novinám a ku ktorým sa veľmi ľahko dostanú konšpirácie a hoaxy, ktoré treba vyvracať.

Ďakujeme aj mestskej časti Bratislava-Petržalka, že pomohla čiastočne nakúpiť napríklad zdravotnícky materiál a ochranné pomôcky v roku 2020 aj 2021, ktoré boli distribuované v tejto komunite. Od začiatku pandémie Odyseus distribuoval 15 000 jednorazových rúšok a 4 000 respirátorov.

Tretia vlna pandémie je pred nami, časť ľudí z tejto komunity je preočkovaná a časť vírus prekonala. Ostáva len dúfať, že situácia bude lepšia.

Miriama Hrehová
(OZ Odyseus)

FOTO: MC Budatko

AKTUÁLNE

Prvá septembrová nedeľa bola v Materskom centre Budatko plná zábavy. Akciu nazvanú „Otvorme spolu brány dobru“ na škôlkarskom dvore na Holíčskej 30 navštívilo takmer 500 účastníkov. Sprewádzalo ich 26 dobrovoľníkov, nielen z Budatka, ale aj z Miestnej knižnice Petržalka či občianskych združení Ulita, ProAssist Life a Bratislavské dobrovoľnícke centrum. Deti si hravou formou vyskúšali prácu

dobrovoľníkov a plnili aj úlohy súvisiace s ochranou životného prostredia. Pri každej aktivite získali pečiatku do svojich kartičiek. K dispozícii boli aj oddychové zóny pre deti i rodičov. Uskutočnilo sa aj vystúpenie Show DeTom na chodúľoch či predstavenie divadielka MaKiLe. Návštevníci si užili program aj vďaka grantu od Nadácie mesta Bratislavy a nad podujatím prevzal záštitu starosta MČ Petržalka Ján Hrečka.

Opraviť, obnoviť, zrekonštruovať

V rubrike Téma vás informujeme aj o nových triedach v materských školách a v pozadí ich vzniku stojí referát investičných činností. Jeho pracovníci majú na starosti aj ďalšie projekty, ktoré ovplyvňujú tvár Petržalky a kvalitu života jej obyvateľov.

Agenda referátu investičných činností nie je vôbec jednoduchá a súvisí s prácou v kancelárii i v teréne. Ak sa napríklad chystá rekonštrukcia školskej kuchyne, tak pracovník referátu, ktorý ju dostane na starosť, musí túto akciu spravovať od začiatku až do konca. A medzi týmito bodmi je natlačených veľa úkonov a povinností. Začína sa od zistenia potrieb pre projektanta po vyhlásenie súťaže na projekt, konzultovanie, kontrolu a odsúhlasenie projektu, pokračuje finančnou kontrolou a prípravou súťaže na realizáciu diela, po jej vyhodnotení nasleduje príprava a podpis zmluvy s víťazom, začiatok realizácie, kontrola jej priebehu, no a napokon nasleduje odovzdanie staveniska, finančná kontrola, fakturácia a zabezpečenie úkonov týkajúcich sa kolaudácie. Nie je toho málo. A vedúci referátu Miloš Holán pripomína, že neraz sa ešte stane niečo nepredvídateľné, čo si vyžaduje alternatívne riešenie a práce navyše, ktoré treba posúdiť a schváliť. To je situácia, keď sa hľadá nielen čo najefektívnejšie

riešenie, ale aj rýchle, pretože v hre je časový sklz a prekročenie termínov. Aj z toho dôvodu musí byť pracovník referátu „denne v kontakte so stavebníkom a riešiť, čo robí, čo ho trápí.“ A často to zisťuje aj priamo na mieste stavebných prác.

Referát má vypracovaný plán investičných činností, ktorý sa robí výhľadovo na dva roky dopredu. Okrem spomenutého budovania nových tried v MŠ či rekonštrukcií školských kuchýň sa v ňom objavujú napríklad rekonštrukcie školských toaliet, kanalizácií, športových ihrísk či obnova verejných detských ihrísk. Referát dáva na základe svojich skúseností návrhy investičných činností a vedenie MČ rozhoduje o tom, čo pôjde nakoniec do realizácie. V poslednom čase sa vo zvýšenej miere hovorilo najmä o aktivitách v oblasti základných a materských škôl. „Sme v kontakte s riaditeľmi škôl a škôlok, vieme, kde koho tlačí topánka, no nedajú sa v jednom roku vyriešiť všetky problémy, ktoré tu boli zanedbané,“ hovorí Miloš Holán a dodáva: „Snažíme sa ich riešiť v nejakej postupnosti, aby

Referát investičných činností riešil aj vybudovanie bežeckej dráhy pri ZŠ Dudova.
FOTO: Ivana Vrablová

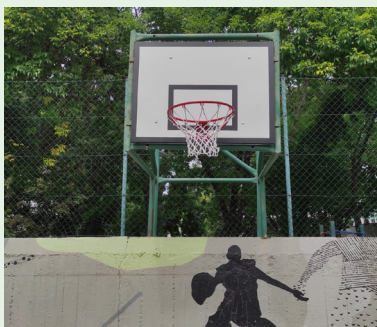
sme uspokojili aspoň čiastočne všetkých, a znížiť investičný dlh Petržalky.“

Väčšina prác sa vykonáva dodávateľsky, niektoré sa však robia vo vlastnej réžii, teda prostredníctvom pracovníkov referátu správy verejných priestranstiev. Tí robili napríklad rekonštrukciu šatne v ZŠ Holíčska, vykonávajú údržbu v MŠ – teda maľovanie, výmeny

svetlíkov, údržbu vodovodných batérií, čistenie kanalizácií, a minulý rok rekonštruovali dve triedy v MŠ. „Nemáme však kapacity na to, aby sme svojpomocne mohli realizovať rekonštrukcie v takom rozsahu, v akom ich realizujeme v poslednom období,“ uzatvára Miloš Holán.

dan

MÁTE AJ VY PODNET, VĎAKA KTORÉMU SKRÁŠLIME NAŠU MESTSKÚ ČASŤ? NAPIŠTE NÁM NA PODNETY@PETRZALKA.SK, PRÍPADNE NA NÁŠ WHATSAPP 0947 487 088.

Športová plocha na Topoľčianskej má vďaka našim kolegom opäť funkčný basketbalový kôš.

Špeciálna edícia štyroch lavičiek potešila obyvateľov na Lenardovej.

Cyklostojany spríjemnia cestu na bicykli na ZŠ Budatínska.

Nikto si netrúfne povedať, že už zažil všetko

Richard Rehák pôsobí na hasičskej stanici v Petržalke, je veliteľom čaty tretej zmeny a tejto práci sa venuje už štrnásť rok. V auguste si prešiel špeciálnou skúsenosťou – bol medzi slovenskými hasičmi, ktorí pomáhali s likvidáciou obrovských požiarov v Grécku. Pre väčšinu z nás je však celá práca v hasičskom zbore špeciálna. Ako to vyzerá vo svete Richarda Reháka?

Slovensko vyslalo do Grécka modul pozemného hasenia lesných požiarov. Čo je to za modul a akí hasiči ho tvoria?

Slovensko je hornatá krajina, kde je málo prístupových ciest, takže z pohľadu lesných požiarov má zložitý terén. Postupom času, najmä od tragického požiaru v Slovenskom raji, kde zahynulo osem ľudí, sa zameriavame aj na lesné požiare a vznikol špeciálny tím so špeciálnou výbavou. Tento modul má zhruba 105 hasičov a člení sa na tri skupiny: západ (Bratislava-Pezinok), stred (Banská Bystrica-Zvolen) a východ (Poprad-Prešov). Modul tvoria bežní hasiči, ktorí v ňom pôsobia popri svojej práci. Každá skupina má svoj vlastný ročný plán výcviku a okrem toho majú minimálne raz do roka aj spoločný výcvik. Na západe Slovenska tých lesných požiarov, ktoré by si vyžadovali zásah modulu, nie je tak veľa,

máme tu len Záhorie, ktoré nie je až také nedostupné, ale zato je veľmi nebezpečné. Je to zatiaľ jediné miesto, kde môže dôjsť k rýchlemu, rapidne sa šíriacemu požiaru takého typu, ako býva v Stredomorí. Je tam teplo a hustý les tvorený prevažne ihličnanmi. My zasahujeme väčšinou tam, ale keďže je na okolí dosť dobrovoľných hasičských zborov, ktoré vedia rýchlo zasiahnuť, darí sa to tam dobre riešiť. Na východ a stred sa chodí pomáhať, lebo tam sú požiare väčšinou v nedostupnom teréne

a dlhotrvajúce zásahy, pri ktorých sa treba striedať.

V Grécku ste zasahovali hneď po príchode na miesto?

Celý ten proces prebieha tak, že v krajine, ktorá potrebuje pomoc, nám pridelia kontaktnú osobu, cez ktorú komunikujeme s miestnymi hasičmi, políciou, úradmi, obyvateľmi... Väčšinou ide o vysoko postaveného hasiča, ktorý má prehľad. V Grécku bolo stopercentne zrejme, kde budeme nasadení a ako sa tam dostaneme, až keď sme prekročili hranice. Ponúkli sme sa, že máme vyčlenenú časť tímu na okamžité nasadenie, ale dali nám čas do rána, lebo v noci nezasahujú. Takže sme sa mohli venovať riešeniu stanového tábora. Lenže miesto, ktoré nám na tábor pôvodne určili, bolo úplne zadymené, nedalo sa tam poriadne dýchať. Padal tam popol z oblohy, hoci bol požiar zhruba 10 kilometrov vzdialený. Museli sme teda hľadať nejaké náhradné, bezpečnejšie miesto. A tak sme išli do asi 25 kilometrov vzdialeného mestečka, kde nás ubytovali v telocvični školy. Tam sme boli asi dva dni, potom sa situácia zlepšila na pôvodnom mieste a presťahovali sme sa.

Zaskočili vás tamojšie podmienky v porovnaní so slovenskými?

Prvé dva dni nasadenia boli najťažšie. Okolie Stredozemného mora má odlišnú vegetáciu, je tam väčšie sucho, vyššie teploty, silnejšie

FOTO: Ivana Vrabľová

Záber zo zásahu hasičov pri požiaroch v Grécku. FOTO: archív Richarda Reháka

vetry a častejšie sa menia. Tamojšie dedinky, to je domček na domčeku a veľmi úzke, ťažko prejazdne cesty. Preto je aj grécka hasičská technika menšia ako tá naša. My sme vedeli, že cesty môžu byť problém, ale prišli sme s veľkou technikou, ktorá dáva možnosť väčšej zásoby vody, pretože tamojšie požiare sú obrovské a dostupnosť vody chabá. Nakoniec sme tie uličky zvládli výborne. Ako som však naznačil, problém bol s vodou. Dookola jej bolo, samozrejme, habadej, lenže bola to slaná morská voda. Dala by sa použiť, ale pri teplotách 45 – 47 °C by sa zvyšky morskej vody z nádrže a čerpadiel rýchlo

odparovali a ostávala by tam soľ, čo by sa začalo prejavovať na gumových tesneniach. Radšej sme teda túto alternatívu zavrhlí a nechali si ju len pre prípad najväčšej núdze. Hydrantov tam však bolo málo, neboli ani také výdatné, nevedeli sme sa na ne pripojiť... Počas prvého dňa-dvoch sme museli vyriešiť všetky takéto počiatočné problémy.

Keďže tieto požiare sa tak rapidne šíria a ich výhrevnosť je ďaleko väčšia ako na Slovensku, tak tam sa iba kolesovou technikou a cisternami hasiť nedá. Už len preto, že než sa dostanete s tou kolesovou technikou niekde, kde si myslíte, že môžete požiar zastaviť,

Plietli sa do toho aj miestni civilisti?

Áno. Obyvatelia ostrova Eubója boli šťastní, že nás vidia, pretože tam nebolo veľa hasičov. Horelo totiž aj inde a toto je ostrov, ktorý nie je obzvlášť dôležitý a neinvestuje sa tam do základnej infraštruktúry. Ľudia sú teda zvyknutí pomáhať si sami. Ich obživou je turizmus, zber olív, fig, živice, s tým lesom je to všetko spojené. Takže v prípade požiaru nechávajú všetko tak a idú pomáhať. Hovorili nám však, že niečo takéto enormné a rýchlo sa šíriace ešte nezažili.

A čo médiá? Cítili ste ich v pozadí?

Áno. Práve v prvý deň nášho nasadenia prišli všetky médiá na naše miesto, lebo tam bol najväčší oheň. Dostali nás do pozornosti, ale bolo to aj rušivé, pretože v prvých dňoch sme potrebovali čo najviac pokoja na prácu, sústredenie a organizáciu. Dost' veľa reportérov a kameramanov bolo prekvapených, ako je tam horúco, niektorí nemali ani vodu, kolabovali tam, naši ľudia sa museli o nich postarať...

Ako ste vlastne boli organizovaní?

Robili sme na dve zmeny, ráno nastúpila prvá a medzi druhou-tretou ju vystriedala druhá. Boli sme všetci v jednej lokalite, ale prvé dva dni sme boli nasadení na čelo požiaru, aby sa zastavilo jeho šírenie, a potom, keď sa to podarilo lokalizovať, sme už len dávali pozor, aby sa pod vplyvom počasia nerozhorelo. V nasadení sme boli 5 až 6 dní.

Keď ste v bežnom režime na Slovensku, vaša základňa je tu v Petržalke. Aké územie máte na starosti?

Petržalku, Jarovce, Rusovce, Čunovo až po Vojku.

Koľko vás je na hasičskej stanici HS 5 Petržalka?

V plnom stave máme 68 hasičov, z toho je jeden veliteľ stanice. Ale aktuálne máme o trochu menej, na každej zmene je jedno voľné miesto.

Aké má Petržalka z hľadiska vašej práce výhody a aké nevýhody?

Výhodou je, že je tu všetko blízko. Výjazd na najvzdialenejšie miesto Petržalky nám trvá 5 minút. Ešte sa ani nestihneme v aute pripraviť a už sme na mieste a treba makat'. Je to vlastne o to stresujúcejšie, ale hasiči sú naučení ku všetkému pristupovať s rozvahou a radšej o pár sekúnd dlhšie veci premyslieť, ako potom dlhé minúty naprávať chybu. Niekedy je ten stres a adrenalín ťažko potlačiteľný a človeka to ovplyvní. Je to však len otázka toho, ako rýchlo si na to zvyknete.

A tie nevýhody Petržalky?

Okrem zle parkujúcich áut sú to aj miestami nekvalitné cesty, čo cítiť obzvlášť v našom prípade, pretože sa snažíme jazdiť naplno. Nevýhodou sú aj zlé nástupné plochy, čo je veľmi ťažko riešiteľný problém, lebo na to, aby sme vedeli rozložiť výškovú techniku a dostať sa do každého okna v dome by sme potrebovali mať voľnú plochu pomaly okolo celej budovy, čo je nereálne. Preto sa naša stanica špecializuje na záchranu z hĺbok a výšok, teda na lezcov. Nadstavbou lezcov sú letci, takže spolupracujeme aj s Leteckým útvarom Ministerstva vnútra SR a s vrtuľníkmi Ministerstva obrany SR, s ktorých pomocou si precvičujeme záchranu osôb zo striech výškových budov.

Ľuďom sa s vašou prácou najčastejšie spájajú požiare, ale vy neriešite len to...

Požiare tvoria už menej ako 50 percent zásahov. Väčšinou ide o technické zásahy, či už dopravné nehody, otváranie bytov, zaseknuté výtahy, odčerpávanie vody po povodniach, pľenie popadaných stromov...

Má hasičský zbor aj psychológa, ktorý pomáha hasičom v prípade nejakých traumatizujúcich zážitkov?

Zbor má svojich psychológov. Jednak slúžia ako intervencia pri mimoriadnych udalostiach, ktoré môžu mať psychickú dohru na príslušníkoch zboru, alebo poskytujú pomoc pre príbuzných obetí. Psychológov nie je veľa, ale vždy má niekto službu a je dostupný prinajmenšom na telefóne, aby vedel pomôcť. Existuje pravidlo,

že vždy, keď príde niektorý z príslušníkov do kontaktu s mŕtvou osobou, je povinnosťou psychológa zavolať mu a zistiť, či je v poriadku. Psychológovia zároveň hodnotia zdravotný stav príslušníkov z pohľadu ich spôsobilosti na istý typ činnosti – napr. či môže byť letcom, potápačom, lezcom..., alebo z pohľadu ich spôsobilosti na nejakú riadiacu pozíciu.

Zažili ste počas svojej 14-ročnej kariéry niečo také, čo vami zamávalo a nevíete na to zabudnúť?

Rozmanitosť mimoriadnych udalostí je taká obrovská, že nikto z nás si netruhá povedať, že už zažil všetko, a to bez ohľadu na to, ako dlho je hasičom. Prekvapilo ma už všetci. Napríklad jeden výjazd k požiaru na prízemí 12-poschodového domu, tuším na Rovnianskej ulici. Bola sobota ráno a byty plné ľudí, ktorí väčšinou ešte spali. Požiar na prízemí je nebezpečný v tom, že zadymí všetky poschodia a ohrozí všetkých ľudí v dome. Na miesto sme išli s dvomi vozidlami a ja som bol v skupine, ktorá mala za úlohu vybehnúť na najvyššie poschodie, kde sa kumuloval dym, začať s vetraním a pomôcť tamojším ľuďom. Búchali sme teda na dvere obyvateľom, očividne sme niektorých pobudili, mnohí začali panikáriť. Takto mi otvorila aj jedna rodina, pričom muž so ženou okamžite vybehli von, začali utekať po schodisku a v byte nechali dve deti. Pud sebazáchovy bol silnejší. Doteraz sa to snažím nejakto spracovať a vždy sa mi to pri takýchto otázkach vynorí v hlave.

Po tých štrnástich rokoch v hasičskom zbore, máte pocit, že kandidátov na toto povolanie je stále dost?

Zaujím je stabilný, zdá sa mi dokonca, že skôr rastie. Ľudí na bráne je dost, ale častejšie sa stáva, že neprechádzajú psychotestami, fyzickými testami, lekáorskymi prehliadkami a podobne. Podľa mňa išla kvalita uchádzačov v porovnaní s minulosťou dole. Je si teda z čoho vybrať, ale ťažšie je vybrať si.

dan

tak on vás môže dávno predbehnúť. Preto je tam využívaná na hasenie letecká technika.

Spolupracovali ste s gréckymi hasičmi? A kto tomu velil?

Keď sme vysielaní ako pomoc do zahraničia, nemôžeme ani nechceme preberať velenie, lebo nie sme domáci, nepoznáme podmienky a prostredie danej krajiny. Vždy sme museli pracovať do istej miery pod vedením Grékov a spolupracovať s nimi. Ale rešpektovali sme sa navzájom a nebol s tým žiadny problém.

Petržalka športuje

to najzaujímavejšie zo sveta tunajšieho športu

September v znamení koní

Dostihová sezóna na petržalskom závodisku v Starom háji trvá od apríla do októbra. V septembri boli na programe dva významné mítingy, ktorých vrcholmi sú klasické skúšky pre trojročné plnokrvníky. Dvanásteho septembra sa uskutočnili 29. Slovenské Oaks určené pre kobyly na vzdialenosti 2 000 metrov.

Predstavili sa tu najlepšie trojročné kobyly zo Slovenska a z okolitých krajín. Okrem toho sa diváci mohli tešiť aj z ďalších siedmich rovinových dostihov. A 26.

septembra sa konala skutočná turfová lahôdka. Seriál „klasík“ uzatvorila najdlhšia z nich – St.

Leger na 2 800 metrov pre žrebce a kobyly. Vrcholom prekážkovej sezóny bol zasa 46. ročník Veľkej starohájskej steeplechase na 4 500 metrov a 39. Prútenky šampiónov na 3 800 metrov. Zaujímavosťou boli aj dostihy klusákov, ktoré ste mohli vidieť na petržalskej dostihovej dráhe po dlhšej dobe. Kone povedli vodiči v dvojkoľosových vozíkoch, tzv. sulkách. Dostihový deň 26. septembra sa spájal aj so sprievodným programom v podobe jazdenia detí na poníkoch, kúzelníka alebo dogdancingu.

Lucia Hájeková / red

FOTO: Závodisko

Futbalová Petržalka bojuje o špicu, ocenila aj legendy

Druholigová FC Petržalka si zatiaľ skvelým spôsobom počína v sezóne 2021/2022. Po odohraní siedmich kôl boli bieločierni na fantastickom 3. mieste, len bod za vedúcim duom Humenné a Skalica. Škoda, že v ďalšom kole podľahli Banskej Bystrici 1:2. Po prehre v otváracom kole na pôde Trebišova sa Petržalčania zdvihli a sériou piatich výhier sa dokonca dostali na čelo II. futbalovej ligy. Šnúru bez prehry natiahli na šesť duelov domácou remízou proti Humennému.

Práve pred stretnutím proti tímu z východu si klub FC Petržalka uctil svoje klubové legendy, ktoré pred 40. rokmi odohrali prvý zápas ZŤS Petržalka vo vtedajšej 1. československej lige v sezóne 1981/82. V tom naše mužstvo zdolalo Slaviu Praha 3:1. Predzápasového ceremoniálu sa zúčastnil aj starosta mestskej časti Bratislava-Petržalka Ján Hrčka.

Po uzávierke novín čelili Petržalčania náročnej úlohe. Zverenci trénera Mária Auxta si zmerali sily s kandidátmi na postup do Fortuna ligy – so Skalickou (18. 9., vonku) a s Podbrezovou (26. 9., doma).

dp

Petržalské karate na výslni

Veľkú radosť nám v uplynulých týždňoch urobili karatisti a karatistky petržalského klubu ŠŠK Bratislava. Tí priniesli do Petržalky z prestížnych podujatí bronzové kovy. O prvý medailový zápis sa postaral Roman Hrčka, ktorý na Majstrovstvách Európy juniorov vo fínskom Tampere vybojoval bronz v kategórii kata junióri. Zisk kovu je o to cennejší, že spomedzi všetkých nominovaných reprezentantov v kata sa Romanovi ako jedinému z výpravy podarilo vybojovať medailu pre slovenské karate.

Historicky prvý cenný kov zo svetového pohára v ženskej kategórii pre ŠŠK vybojovala o pár dní neskôr Hana Kuklová. V egyptskej Káhire získala bronzovú medailu v kategórii kumite ženy do 55 kg.

V klube panuje po skvelých výsledkoch veľká radosť.

„To, že sme dosiahli tieto nadpriemerné výsledky nás zaväzuje k ešte trvrdšiemu a zodpovednejšiemu prístupu. Opatrenia nás obmedzili, no nezastavili. Sme vďační a zaviazaní všetkým rodičom, ktorí nám dôverovali a dennodenne vytvárali podmienky na systematický tréning. Bolo to ťažké, no vďaka podpore sme to zvládli. Ďakujeme predovšetkým MČ Bratislava-Petržalka za finančnú podporu a pánovi riaditeľovi ZŠ Tupolevova

FOTO: ŠŠK Bratislava

20, Miroslavovi Cisárovi za tréningové podmienky,“ uviedla šťastná predsedníčka klubu Kristína Macková.

dp

Rozlúčka s letom na dva spôsoby

Na palube jednorozca a Dni Petržalky. Dve veľké akcie na sklonku leta, ktoré mali ľudí zabaviť. Prvá najmä detí, druhá všetky vekové kategórie. Prvá ešte na konci prázdnin (22. 8.), druhá už v období pracovných a školských povinností (10. – 12. 9.).

Dni Petržalky patria k emblematickým kultúrnym podujatiam mestskej časti. Tento rok sa program nekonal na jednom mieste pre dav ľudí, uskutočnilo sa niekoľko menších podujatí na piatich miestach Petržalky: pri Dome kultúry Lúky, na Nobelovom námestí, Námestí Republiky aj Ovsíšťskom námestí a na Dostihovej dráhe. Išlo o hudobné, tanečné, divadelné

predstavenia a výstavy, ale aj o súťaže a športové akcie. Tohtoročné Dni Petržalky zaznamenali viac ako 12 000 registrovaných návštevníkov.

Rozlúčka s letom Na palube jednorozca sa uskutočnila v Sade Janka Kráľa a v areáli Auparku. Deti mohli opäť zbierať body na 20 súťažných stanovištiach a hravou formou sa naučiť napríklad to, ako podať prvú pomoc či separovať odpad a chrániť prírodu. Zblízka mohli zároveň obdivovať policajné, vojenské či hasičské auto, sanitku i traktory. A v závere celodenného programu ich čakala veľká penová párty. Do hry sa tento rok zapojilo viac ako 1 200 detí.

dan

FOTO: Moonlight camp, Ivana Vrabľová

História Petržalky v knihe aj na výstave

Miestna knižnica Petržalka pripravila výstavu spojenú s prezentáciou novej publikácie *Taká bola Petržalka*, ktorá je prierezom starších výstav o histórii našej mestskej časti. Zachytáva ju v období pred vznikom prvej Československej republiky a prechádza až po súčasnosť. Otvorenie

výstavy a prezentácia knihy sa uskutočnili 22. septembra, výstava však v pobočke knižnice na Turnianskej 10 potrvá až do 22. októbra.

Publikáciu, ktorej vydanie podporili Bratislavský samosprávny kraj a MČ Bratislava-Petržalka, si záujemcovia môžu požičať v ktorejkoľvek pobočke knižnice.

dan

 „Mier je...“ (dokončenie je v tajničke) - A. de Saint-Exupéry 21. 9. - Medzinárodný deň mieru						Pomôcky: AOA, heat, PAP, Lokan, Nya, Slory	Prítok Moravy	1. časť tajničky	Značka džúsov	Meno Adely	Kód rumunčiny	Viskózna kvapalina	Bezhrbá ťava
						Stal sa starším			Jana Dekánková a Fats Jazz Band FOTO: KZP				
						Humno							
						Krmivo (náreč.)					M foneticky		
											Časť pretekov		
						Kód letiska Aroa				Citoslovce veselosti			
										Ktorýže			
						Voltameter (skr.)			Kilotona (zn., skr.)			Kto dáva rady	Olej, na recepte
Český hov. súhlas			Holandský futbalista										
Autor: Vierka Blahová	Časť vajíčka	Hmotná odplata za istú činnosť	Zakúriť, po anglicky	Asparagin (skr.)	Ego	Opak novo							
					Titán (zn.)	Kvočka (hovor.)							
Zámožne						Ťukal							
						Odtiaľ, stadiaľ							
Kráča si					Mužské meno (17.7.)			Slovotvorná prípona					
					Prvky chôdze								
Emanuel (dom.)					2. časť tajničky			101 (rímske číslo)					
					Telefón, po anglicky			Trhanie					
Cestovanie lietadlom				Gumipušky			Olejnatá rastlina						
				Zvyšok na účte			Nápoj z chinínu						
Osobné zámeno			Zhoda, po česky			Ukazovacie zámeno		Ante Diem Kalendarum (skr.)					
			Bi sa (kniž.)			Súlrad (kniž.)		Slovanské božstvo					
Amatérska speváčka šou						Malajzijská rieka							
						Druhý pilot lietadiel							
NAŠA PETRŽALKA	Opak lži	Periodické pohyby				Vojenská obuv							
		Súperi, sokovia				3. časť tajničky							
Typ áut značky KIA					Potomstvo (hovor.)								
					Plážová šatka								
Regionál. inf. systém o odpadoch (skr.)					Poľská tlač. agentúra		Jednotka rádioaktivity	Jednotka elektrického napätia					
					Zirkónium (zn.)		Panama (MPZ)	Ohraničená časť, výmera pozemku					
Čistiaci prášok				Zasyč			Prvá žena (bibl.)						
				Lipnica (bot.)			Podzemný cicavec						
Valuta (skr.)			Vylisovaná šťava					Kypri zem					
			Horská divízia (skr.)					Oersted (zn.)					
4. časť tajničky					Meno Adriána		Časti polí						
Verdiho opera					Oil Export Terminal (skr.)		Otcova sestra						

Na troch vyžrebovaných čitateľov, ktorí úspešne vylúšťia tajničku, čakajú ceny. Odpovede nám zasielajte na e-mailovú adresu noviny@petrzalka.sk a do predmetu správy uveďte Tajnička.